

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, vasárnap, 1908. március 1.

51. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell' Ospedale. (Új Wurzer ház). I. em.
TELEFON 229. SZÁM.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HÍRLETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hírletek 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A fiumei törvénykezésről.

Irta: Dr. Marsik Andor ügyvéd.

Az új magyar perrendtartásról szóló törvényjavaslat benyújtása alkalmával ismét felmerül az a kérdés, vajon életbe fog-e az lépni Fiumében is? Hisz a sommás eljárásról, a fizetési meghagyásról és örökösödési eljárásról szóló törvényekben is benfoglaltatik az életbeléptetési záradék Fiume területére nézve. Ennek dacára a törvények itt soha hatályba nem léptek és az igazságügy Fiumében még ma is küzködni kénytelen régi törvények és rendeletek tarka tömkelegével.

Nem tartozik ide azon talán politikai okok és körülményeknek a felkutatása, amelyek a felsorolt törvények életbeléptetését megakadályozták, de mindenesetre érdekes tünetként hozható fel a jogfejlesztés terén azon makacs ellentállás, amelyet egy letűnt korszaknak távoli időkből visszanyúló elveken felépült jogrendszere még ma is kifejtetni képes a modern igények szellemében létrejött jogalkotásokkal szemben.

Nem szenved kétséget, hogy a küzdelem végre is az utóbbiak javára fog eldőlni és az országnak sikerülni fog a fenntartásának átvetett területén összes törvényeit életbeléptetni. Addig is azonban sajnálattal kell konstatálnunk, hogy a jogfejlesztés Fiumében nem tart lépést a város kereskedelmi és gazdasági fejlődésével, sőt a mögött jóval elmarad és míg az előbbi hathatós támogatásban részesül a kormányok részéről, addig a törvénykezés mindig mostoha gyermeke maradt a kormányzati politikának.

Pedig egészséges gazdasági és kereskedelmi fejlődés csak ott képzelhető, ahol a bírósági határozott és biztos alapokon nyugszik. Ez azonban Fiumében addig nem következhetik be, amíg teljesen bele nem olvad a magyar jog területébe; s ameddig ez meg nem történik továbbra is tenn fog állani a törvénykezés terén a mai bizonytalan állapot.

A fiumei törvénykezés mai állapotában károsan hat vissza a kereskedelem szabad fejlődésére, bizalmatlanságot kelt a jogkeresőkönél és hátrányos színben tünteti fel a külföld előtt a magyar törvényképet, amelynek kiegészítő részét képezi.

Ezek előrebocsátása után lássuk miként alakul a mai fiumei törvénykezés, vagyis milyen törvények és pátensek állanak a bírósági szervnek a rendelkezésére.

Fiume város és területének az anyaországhoz történt visszacsatolása után — nem említve néhány rendeletet — a következő magyar törvények léptek életbe:

- I. A magyar kereskedelmi törvény.
 - II. A magyar váltó törvény.
 - III. A csódtörvény.
 - IV. A magyar büntetőtörvénykönyv.
 - V. A bűnvádi perrendtartás.
 - VI. A közjegyzői törvény és
 - VII. A telekkönyvi rendeletek.
- Ellenben megtartották hatályukat:
- I. Az osztrák polgári törvénykönyv.
 - II. Az 1852-iki ideiglenes polgári perrendtartás.
 - III. Az 1853. évi törvénykezési rendtartás.
 - IV. Az 1850. évi váltóeljárás.
 - V. Az 1854. évi perenkívüli eljárás (örö-

kösödési- és gyámügyi eljárás és eljárás a fizetési meghagyások esetében).

VI. Az 1858. évi lakbérügyekben kövendő eljárás.

VII. Az 1860. évi helyi bizottság szervezéséről szóló rendelet.

VIII. Az 1852. évi ügyvédi rendtartás.

Hatálytalan maradt ezenkívül számos korábbi pátens; ezek azonban rendszeresen összegyűjtve nincsenek és asszinként kivesznek a köztudatból. Hasonlóan figyelmen kívül hagyjuk a tengeri jogra vonatkozó szabályokat, mert ezekről külön szándékozunk megemlékezni.

Itt csak az abszolút korszakból visszamaradt törvények és rendeletekkel fogunk foglalkozni és azok rövid ismertetésével mai célszerűtlen voltukat kimutatni.

Az osztrák polgári törvénykönyvről kevés mondani való van, mert habár némely része átdolgozásra szorult, mégis csak kodifikált jog, és így annak összes előnyeivel bír. Az abszolút időből még hatályban maradt törvények közül az a leghasznosabb, sőt mint ismeretes Fiumén kívül is érvényben van az ország egyes részeiben az országbíró értekezlet némely rendelkezéseivel az egész ország területére nézve hatályban tartotta.

Az ideiglenes perrendtartás úgy az egyes mint a társas bíróságoknál szóbeli és írásbeli eljárást különböztet meg. Amidőn azonban meghatározza, hogy mely ügyek tartoznak az egyik s melyek a másik eljárás alá, egyszersmind a feleknek kölcsönös megállapodásától teszi függővé, hogy a pert melyik eljárás szerint óhajtsák folytatni. A bíróság rendszerint a felek meghallgatása végett külön előzetes tárgyalást tűz.

A gyakorlatban tényleg a legtöbb per a szóbeli eljárás szabályai szerint nyer elintéztést, az írásbeli eljárás a ritkaságok közé tartozik. A szóbeli pernél a vitaközös vezetése ugyan a bírónak van fentartva, a jegyzőkönyvbe csak az ő toll alá mondása alapján szabad a felek nyilatkozatait bevenni, de minthogy a vitaközös perbeszédnek által történik, amely még nyilatkozatok és ellennyilatkozatok által bővül, a jegyzőkönyv nem a tárgyalás menetének rövid foglalata, hanem a párbeszédnek terjedelmes feltűntetése. Ilyen módon a rövid szóbeli eljárás terjedős írásbeli eljárássá fajul, amely mellett az egyszerű perek is hosszúra nyúlnak.

Nagy hiányossága volt a perrendtartásnak ama rendelkezés, amely szerint az illetékeségi kifogás fölött a szóbeli eljárásnál az elkövetett tárgyalási rendszert kizárja. Ennek következtében megtörténik, hogy évekig tartott és érdemben letárgyalt perek végre is a bírói ítélet hiányából utasítottak el.

Ítéletek ellen korlátlan a felelősségi jog és azok végrehajtására nézve felfüggesztő hatálylyal bír. A másodfokban hozott ítéletek ellen felülvizsgálat, mindkettő ellen pedig semmiféle panasz is használható. Másodfokulag a budapesti ítélőtábla határoz, harmadfokban pedig a magyar kir. Curia dönt. Az egyes bíróságnál elintézt, sőt a helyi bíróságtól észrevétel folytán ahhoz került perekben, valamint a lakbérleti ügyekben is az említett fórumok határoznak.

A makacssági ítéletek ellen a gyors igazolási eljárás helyett a nehézkes „előbbeni állapotba való visszahelyezés” (restitutio in integrum) van érvényben. Ennél a kérelem fölött tárgyalást tűznek és így az alapszer mellett új incidentális pert nyitnak, amely végzéssel fejeződik be. Ily módon ismét módjukban áll a felkerek a pereket egy, két, sőt valamely a restitució folyama alatt keletkezett mulasztás folytán még egy újabb restitutio eljárással is megtoldani és ügyeiket ad infinitum elnyújtani.

A régi perrendtartás — mint alább látni fogjuk — a fizetni nem tudó adóssal szemben a lesgzigorubb rendszabályokat alkalmazza, megengedi, hogy a végrehajtás annak összes vagyonára, sőt személyére is kiterjesztessék, szóval az adóst valóban „capitis deminutusnak” tekinti, akire a hitelező a „manum inficere” elvet korlátlanul alkalmazhatja; addig a peres eljárás során bő alkalmat nyújt az alperesnek a felperesi követelés érvényesítését késleltetni. Ezen elv a mai forgalmi és hitelviszonyoknál fogva, a mai társadalmi berendezések mellett határozottan helytelenítendő, mert eltekintve minden egyéb szociális, gazdasági és humánus okoktól, istápolja a konok perlekedést és az igazságszolgáltatás közegének hiábavaló igénybevételével szerfőltt dragítja a perlekedést.

Az adós tehát vagyonával és személyével felel hitelezőjének a tartozásáért. A végrehajtási fogságot ugyan az 1870. évi augusztus hó 29-én szentesített (horvát) VIII. törvényi cikk megszüntette, de fennmaradt továbbra is az időleges személyi fogság. Az újabb gyakorlatban nem fordul elő a biztosítás ezen neme, de ehhez is volna azt végrehajtani, mert külön adósok fogháza ma már nem létezik. De ha a hitelező ezen kényszerítő eszközökhöz nem is folyamodik, még mielőtt adósa egyéb vagyonát venné foglalás alá, megkísérelheti a személyes foglalást. Fiumében gyakran fordul még elő a végrehajtás ezen neme, amikor a bírósági küldöttség a végrehajtást szenvedőtől az utcán, boltban vagy a lakásán a magával hordott értékes tárgyakat vagy zsebpénzt a karhatalom igénybevételével elveszi.

A végrehajtási eljárás nem kiméli az iparos, a kézműves szerszámait, gépeit, az orvosi műszereket (csak a lesgzükségesebbet veszi ki alóla), a magántisztviselő fizetését, szóval kevés kivétellel minden értékesíthető dolgot vagy jogot végrehajthatónak nyilvánít.

Vegyük szemügyre először az ingókra vezetett végrehajtást. Ez három fokból áll: a zálogolás, becslés és az árverés fokából. Fogantatosító közegei: kir. közjegyzők, irodatisztek, vagy hivatalosok. A törvényszék és az egyesbírók külön-külön rendelik el és fogantatosítják a végrehajtásokat. Ebből következőleg mindkét bíróságnál ugyanazon végrehajtást szenvedő ellen több eredeti foglalási és becslési jegyzőkönyv vétetik fel, amely az eljárást komplikálja és az árfelelősségnél gyakran nem kis gondot okoz az eljáró bírónak.

(Vége következik.)

Z-
fü
m.

A dalmát vasutak kiépítése.

— **Elágazás Novin keresztül Fiuméba.** —

Mikor a szerencsétlen kiegyezést megkötötték, teljes részletességgel ismertették azt a veszedelmet, amely Fiume kikötőjének fejlődését fenyegeti a dalmát vasutak kiépítésével.

A kiegyezésben Ausztriával megállapodtunk abban, hogy szabványos nyomtávu vasuti összeköttést fogunk létesíteni egyrészt Rudolfswertlő Mötlingen át Károlyvárosig, másrészt Ogulinból vagy a Károlyváros—fiumei vonal egy más alkalmas pontjától Otocac, Goszpic, Gracac, Mala Popina és Pridubice irányában Kninig. Az építés megkezdését záros határidőhöz kötték és pedig mindkét vonalon megkezdendő 1908-ban és befejezendő a krajnai vonalon 1910. októberig, a horvát-dalmát vonalon pedig 1911. decemberig. A múlt év decemberében Ausztriában már törvényerőre emelkedett osztrák törvényjavaslat szerint a Rudolfswertlő a magyar országhatárig (és egy elágazással Tschernembling) vezetendő mindössze 67 kilométer hosszú vonal 18.400.000 koronába kerül. A 19 km. hosszú knin-pridubitz (magyar országhatár) vasutovonal építésére előirányoztak 11.400.000 koronát.

A magyar részről kiépítendő vasutovonal illetőleg szakkörök azt állítják, hogy a vonal Ogulinból kiindulva Brinjén át (honnét elágazás visz a horvátországi *Novin keresztül Fiuméba*, illetve *Noviból még Zenggbe*) Otocac, Goszpic, Medak, Lovinac, Ríca és Gracac érintésével fog haladni az osztrák csatlakozó állomásig, Pridubicéig. Az új dalmát vasutöszeköttetés természetesen csak Ausztriának használna, de érdekes, hogy osztrák körök mégis izgatnak Magyarországnak Dalmáciában állítólagos térfoglalása ellen, bár ezt a hazugságot mesterségesen terjesztik ellenünk, mivel nagyon jól tudják, hogy a dalmát vasutak kiépítésével fizettünk a rossz kiegyezésért. Így fest a dalmátvasut ügye, melylyel csak most kezd foglalkozni a kereskedelmiügyi kormány. A kormánynak az a terve, hogy a 100 milliónál is többbe kerülő vasutat az engedélyes Kereskedelmi Bankkal és Agrár Bankkal építteti meg, megfelelő kormánygarancia mellett.

Fodor Ármin máv. ellenőr, a „Közlekedés” szerkesztője közli velünk:

Most, hogy a dalmát vasutak megépítése aktuális kezd lenni — három éven belül meg kell építeni ezeket — alkalmoszerű lesz azoknak Fiuméra háramló következményei újból felidézni.

A krajnai csatlakozás által a jelenleg a horvát határ közelében levő erdősegekben termelt fát eddig fuvarozással a horvát állomásokon adták föl Fiuméba, míg ezután nagyon valószínű, hogy vasuton Triesztbe és Spalatóba kerül. Ezt a veszteséget egyelőre ugyan nagyra becsülik. Annál veszedelmesebb lesz a Károlyváros-spalatói vonal versenye. A kiegyezés betervezésénél a miniszterelnök az aggodalmak elszálatása végett kijelentette, hogy az Ausztriával folytatott tárgyalások során biztosítékot nyert arra nézve, hogy a szállítási díjak képzésére a magyar kormány befolyást fog gyakorolni. Ezt úgy értelmezzük, hogy a spalatói reláció díjtételeinek magasabbnak kell lenniük a fiumeieknél. A vasutat nagy áldozatok árán mi építjük ki, annak ellenében pedig egy közönséges tarifális megállapodás — mely igen könnyen felmondható és még jobban kihasználható — akar védő gátul szolgálni Fiume jövőjét illetőleg.

A tarifapolitikában, mely az ország gazdasági fejlődésére oly nagy kihatással van, Ausztria már több ízben felülkerekedett. Hiszen csak néhány évvel ezelőtt a budapest-bécsi viszonylatban, a szerződések lejárata után, az aránylag oly rövid vonalakkal, mint az országhatár bécsi részénél, a díjtételeket annyira emelték, hogy kiviteli forgalmunk, amely ez irányba esik, nagyon is megérezte. Annál biztosabbra számíthatunk osztrák részről hasonló eljárásra itt, ahol Fiume önkormányzata és Spalato felvirágozása lesz a jelszó.

De ki is játszható a megállapodás, még pedig sok más intézkedéssel. Erre való a titkos refakciák, messzemenő fekberepedmények, kicső raktárak rendelkezésre bocsátása stb. És jó tudja, milyen világ lesz akkor, ha a jelenlegi szerződés lejárta után újabb tárgyalások megindítása válik szükségessé. Nem-e kell

majd tarifális téren akkor is engedni a magyaroknak.

Ez azonban még nem minden. Mielőtt a dalmát vasut megépül, előállnak egy újabb tervvel. Hogy Boszniát, Szlavóniát és Magyarország déli részét Spalatóhoz közelebb hozzák, össze fogják kötni a boszniai katonavasutal az új vonalal. Mindössze 70—80 kilométer könnyű terepviszonyokban építendő vonal lesz ez, amely az Una völgyében épülne! Az összekötő vonal kiépítése ellen pedig mit sem tehetünk majd, mert a stratégiai indok, melylyel itt előállhatnak, ledönthet minden ellenállást.

A nemzeti kormány bizonyára nem fontolta meg, hogy mire kötelezi magát a dalmát vasutakkal. Aligha sejtette, hogy ezzel megakasztotta Fiume jövőndő fejlődésének az útját.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselő testület tegnap délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tartott, a melyen 35 városatyja vett részt. Elmaradásukat igazolták Blasich, Eidlitz, Minach és Steinacker. A jegyzőkönyv hitelesítése után a polgármester két városi pörre vonatkozóan tett jelentést, majd közölte, hogy a gyermekvédő egyesület, az olasz jótékony egyesület és a dohánygyár köszönetüket nyilvánítják a Comunale színháznak bál céljára való átengedéseért. Ezután jelenti, hogy Emili József lemondott a városi bizottsági tagságáról. Ossoinack János egy régebbi interpellációjára válaszol ez után a podeszta. Kijelenti, hogy értesítése szerint a telefonzavart a Fosso-utcai tűz alkalmával az okozta, hogy azon a napon javították a szerkezeteket. A választ tudomásul vették. Smoquina A. F. interpellációjára egy újabb átjáró elzárása dolgában a polgármester azt válaszolja, hogy az állomás főnökség azért zárja el a petróleumkikötő közelében levő átjárót, mert az által számtalan lopás történt. Ezután Stupicich, majd Bruss egy régebbi interpellációjára válaszol. Grossich dr. kijelenti, hogy a rendőrség újjászervezésének tárgyalása sok időt igényel, s ezért javasolja, hogy a kérdés tárgyalását halasszák el máskorra. Stupicich Péter az Union vegyi gyárban történt robbanás dolgában szólal föl s kifogásolja a mentők működését. A szerencsétlenség idejében sem ők, sem egyetlen orvosuk nem voltak az állomáson. Elismeri, hogy a tüzoltók derék munkát végeztek, alig husz perc alatt mind a helyinén voltak. Kérdi a polgármestert, hogy mi az oka a rossz mentői szolgáltatásnak, s kérdi, hogy mit hajlandó tenni a polgármester, hogy az ilyen eset meg ne ismétlődjék. A polgármester kijelenti, hogy ez az eset rendkívüli volt, mert éppen akkor másutt is dolguk akadt a mentőknek. Különbösen terve van véve a mentők létszámának a szaporítása. Puss városatyja Piasse részére külön mentőállomást kért a rappresentanza egyik legutóbbi ülésén. A polgármester válaszában kijelenti, hogy a javaslatot az egészségügyi bizottságnak adta ki tanulmányozás végett. Ezután még kisebb ügyeket intéztek el s ezzel az ülés véget ért.

— **Fiumei illetőség.** A városi delegáció tegnapi ülésén a következőket vették fel a fiumei községi illetőségébe: Fenyő Marcell, a rizshántoló és keményítőgyár tisztviselője, Navratil Ciril cipésmester, Sergio János vasuti segédtsízt, Venanzi Jakob alkalmazott a kikötő-építkezésnél és Wenitzky Dávid szabó.

— **Az ideai kocsikorzó.** A városi hatóság a rend fenntartása s a személybiztonság érdekében a farsang utolsó napjaira és különösen az ezen napok egyikén tartandó kocsikorzó alkalmából a következő rendszabályokat hozza nyilvánosságra: 1. A rendőrség el fogja távolítani mindazokat az álarcosokat, akik ruházatukkal és viselkedésükkel a fenálló törvényeket s a közérkölesöket megsértik. Álarcosmenetek előre bejelentendők a rendőrségnél. 2. Ablakból, erkélyről narancsot, koriandolít, cukorkát és egyéb tárgyakat dobálni tilos, kivéve azokat, amelyek csekély és ártalmatlan voltuknál fogva nem veszélyeztetik a személybiztonságot. 3. A kocsikorzó alkalmával a fogatok az Andrassy-térről, a Korzón és a Governo-utcán végig haladnak, megkerülik az Erzsébet-teret s aztán betérnek a Governo utcába. 4. A kocsik csak az Andrassy-téren vagy Erzsébet-téren csatlakozhatnak a menet-

hez. 5. Nem szabad kocsisoknak egymást elhagyni vagy másképpen megszakítani a kocsisort. 6. Tilos menetközben a kocsik hátsócsőjára állni. 7. Ugyancsak tilos az utca közepén a közlekedő kocsik között ácsorogni. A kocsikorzó ideje alatt az említett utcákon szünetelni fog a társaskocsik és villamoskocsik közlekedése.

— **Szövetkezeti gyűlés.** Az Országos Szövetség fiumei fogyasztási szövetkezetének március 1-ére hirdetett közgyűlését közbejött akadályok miatt, nem a Giardino-Publico-i vendéglőben, hanem a Szövetség helyiségében (vezénylőirodai épület) tartják meg.

— **Furfangos csalók.** A rendőrség le-tartóztatta Vas Mór 19 éves és Gratt Emil 22 éves felsőjósai napszámosokat, akik földijük nevében négyszáz koronát kértek az atyjától. A pénz a jómadarak föl is vették s mikor letartóztatták őket, már csak 305 korona 28 fillért találtak náluk. A dolog úgy tudódott ki, hogy Varga Gábor táviratot kapott, amelyben az atya tudatja vele, hogy a négyszáz koronát poste restante megküldte. Varga nem kért pénzt az atyjától, így hát nyomban tisztában volt azzal, hogy valaki az ő nevében kérte. A két fiatal napszámost átadták az ügyészségnek.

— **A Fiumei Hitelbank felszámolása.** A Fiumei Hitelbank, mely a Magyar Általános Hitelbank alapítása, a közel jövőben végrehajtja régi tervét: a felszámolást. A felszámolás ezért történik, mert a Magyar Általános Hitelbank mint saját fiókot akarja kezelteni a fiumei intézetet. A Fiumei Hitelbankot 1886-ban alapították 1,920.000 korona alaptőkével. A Hitelbanknak a fiumei intézet lesz a tizenegyedik fiókja. Fiókjai vannak: Brassóban, Győrött, Kassán, Kecseméten, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Szabadkán és Temesvárott. A debreceni fiókot március 1-én nyitják meg.

— **Egy trieszti apáca-kolostor égése.** Triesztből jelentik lapunknak, hogy ott az óvárosban a Szt.-Just dombon fekvő Szt.-Benedek rendi apáca-kolostor levéltárában ma éjjel tűz ütött ki, amely csakhamar a kolostor egész tetejére átesapott. A tüzoltók, akik minthogy a kolostor kocsikkal meg nem közelíthető, kézi-fecskendővel jelentek meg a tűz helyszínén és miután hosszas zörgetésre sem nyertek bebo-csátást, kénytelenek voltak a kolostor három-szoros vasrácsos kapuját benyomni. Két órai kemény és fáradságos munka után sikerült csak a tüzoltóknak a tüzet lokalizálni. Minthogy valamennyi folyosót és cellát sűrű füst töltött el, az apácák kénytelenek voltak a templomban keresni menedéket. Hat apácát akik celláikba szorultak, a tüzoltók saját életük veszélyeztetésével mentették meg a biztos haláltól. A levéltár, amelyben egy faladában 21.00 korona készpénz is volt elhelyezve, teljesen elpusztult. Az anyagi kár biztosítás révén megtérül. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz abból keletkezett, hogy az nap este az egyik apáca, aki a főnöknő megbízásából könyvet hozott ki a levéltárból, egy égő viaszgyújtót dobott el, a melytől a könyvespolc tüzet fogott.

— **Fehér jellem — fekete cipő** díszére válik hölgyeknek, uraknak egyaránt. Fehér jellemhez sok minden ékes tulajdonság utján jut az ember, de fényes, fekete cipőhöz csak egy módon, ha „Noxin” cipőkrém használ. Ez a krém el van terjedve az egész világon s versenyen kívül áll már. Noxin a kulcskul kapható Hochsinger testvéreknél Budapesten és minden finomabb üzletben.

— **Mozgófényképek.** Az „Edison” mozgófényképszínház legújabb műsora: Szerzetes hivatás nélkül. — A touaregek között. — Győzni vagy meghalni (Képek az indiai forradalomból. — Művészi átköltözés.

— **Fogások kerti magvak árusításánál.** Hogy mire képesek a zavarosban halászó emberek, azt legjobban mutatja a magelárusítással foglalkozó egyes kereskedők ravaszága, kik máshonnan beszerzett kerti magvaikat a Mauthner-féle magvak folyó számaival jelölik, mert ezáltal azt a hitet akarják kelteni a vevőkben, hogy Mauthner-féle magot kapnak. A közönség ne hagyja magát megtéveszteni; mert akármilyen ssám van a tasakra nyomva, ha nincs rajt a Mauthner név, akkor az a tasak nem is tartalmazza az általánosan legjelesebbnek elismert Mauthner féle kerti magot.

TAVIRAT. TELEFON.

A horvát választások eredménye.

— Saját tudósítónktól. —

ZÁGRÁB, febr. 29.

Most már teljesen kibontakozik a horvátországi választások eredménye. Szűk győzelmet arattak.

A horvát-szerb koalíció 58 mandátumhoz jutott, míg a Starcevic-párt 21 mandátumot nyert. A többi pártok közül 1 szocialista, 2 szerb radikális, 1 pángermán, 1 agrárius és 6 pártokivüli jutott mandátumhoz. Az unionisták mind elbuktak s a kormánynak egyetlen jelöltje sem jutott ki diadalmasan a választásból.

A horvát-szerb koalíció ezzel természetesen dilemmába jutott, mert ha lehetne is szó alkotmányos kormányzásról, a koalíció ma nincs abban a helyzetben, hogy kormányképes politikát üzzön. Eddigi ténykedése abban nyilvánult meg, hogy lehetetlen: sőt még ideális elveivel boldogította a választókat. Azt azonban még a legszelidebb koalíciók is belátják, hogy a programjuk nem érett meg a gyakorlati kormányzásra.

Horvátországban ma lelkes a hangulat. Már tegnap jelentettük, hogy a koalíció nem volt elkészülve erre az eredményre. Zágrábban a helyzetet a magyar koalíció választási győzelmével hasonlítják össze. Hogy most mi fog következni, arról semmi pozitívum még nem tudnak.

ZÁGRÁB, febr. 29.

Rauch báró kolosszális kudarcra különös helyzetet fog teremteni Horvátországban. Politikai körökben úgy hírlik, hogy a diétát a kormány március 12-én nyitja meg s ekkor Rauch báró királyi kéziratával december végéig fogja elnapolni a tartománygyűlést s ezzel eleget tett a törvény ama rendelkezésének, amely szerint a diétát legalább egyszer kell esztendőnkint összehívni. Arról, hogy Rauch báró elhagyja az állását s hogy új bánt nevezzenek ki, szó sincs, de nincs kizárva, hogy ha a politikai viszonyok úgy kívánják, hogy királyi biztost nevezzenek ki, ez esetben Rauch vagy Tomasics volt horvát miniszter vállalná el Horvátország kormányzását.

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, febr. 29. A képviselőház mai ülésén Justh Gyula elnököl.

A bejelentések után Bozók Árpád megemlíti, hogy két törvényjavaslatot nyújtott be nemrégben s ezeknek tárgyalását kéri.

Wekerle Sándor miniszterelnök és Andrásy Gyula gróf belügyminiszter felszólalásai után a Ház elhatározta, hogy a javaslatokat nem tárgyalja.

Ezután áttérnek a házszabályrevizió törvényjavaslat tárgyalására. Kovács Ernő mellette, Hoffmann Ottó ellene beszél.

Szűnt után Polonyi Géza hosszú beszédben foglalkozik a házszabályrevizióval s kijelenti, hogy a reviziót nem a horvátok miatt, hanem azért csinálják mert a király király kívánja. Polonyi még délután negyed 4 órákor is beszél.

Az ülés folyik.

ERBISTI GIOVANNI

„All' Universo“

FIUME, Via del Fosso 2.

Supilo a horvát helyzetről.

BUDAPEST, febr. 29. *Supilo* Ferenc a Ház folyosóján ma délelőtt kijelentette, hogy az új horvátországi helyzetet igen komolynak tartja. Az ellentétek a horvát nép és a magyar kormány között sokkal ésebbek, semhogy azt könnyű volna elsimitani. Horvátország nem egyezhetik bele abba, hogy a vasuti pragmatika által a magyar nyelv egyre jobban terjedjen. Bizonyosnak tartja, hogy a horvát kormánygyűlést újból föloszlatják.

A király Rudapesten.

BUDAPEST, febr. 29. A főudvarmesteri hivatal értesítése szerint a király hosszabb artózkodásra Budapestre utazik.

A függetlenségi párt és a házszabály-revizio.

BUDAPEST, febr. 29. A függetlenségi párt ma délután a házszabályrevizió delyben ülést tart.

Mirko herceg — Macedonia mányzója.

BÉCS, febr. 29. A „Reichspost“ egy magasállású montenegrói politikustól, aki nemrég Bécsben tartózkodott, arról értesült, hogy Angliának eltökélt szándéka, hogy Macedonia főköormányzójaul *Mirko* montenegrói herceget hozza javaslatba. Anglia már másfél év előtt foglalkozott ezzel az eszmével. Azt hiszik, hogy az indítványt Oroszország, Franciaország és Olaszország is támogatni fogja.

Felelős szerkesztő: Korcsmáros Nándor.

Szerkesztő és lapigazgató: Murai Jenő.

A lesóványodást

meggátolja, a testet, a gyermek húsát egészségessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsio. Ez a szer a legjobb gyógyító és erősítő táplálék gyermekek részére és az Ön gyermekét is meggyógyítja, mint ahogy sok ezer gyermek fejlődését elősegítette. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyermek, egy azonnal adjanak neki

Az Emulsio vasarlasánál a SCOTT-féle módszer vedjegyet — a halászt — mindig figyelni kell.

SCOTT-féle EMULSIO

Minden üvegben egyenlő finom, hatásos alkotórészekből összeállított SCOTT Emulsio van, mindig egyenlő, a tudományos világ előtt elismert adagokban.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50. fillér. Kapható a gyógyszerárakban.

— Óriási készletek az idényre —

elegáns, modern és elsőrendű kész férfi-és gyermek - ruhákban.

Nagy raktár szörmeárukban.

Ruhák mértékre is készítettnek

Dr. MARSIK ANDOR

ügyvédi irodáját

megnyitotta

a Corsia Deák 30 sz. ház I. em.

Grand 6 Prix

Vigyázat a védjegyre.

Vigyázat a védjegyre.

Dr. Angyán, Dr. Elischer, Dr. Herzel, Dr. Kétly, Dr. Korányi, Dr. Laufener, Dr. Liebmann, budapesti egyetemi tanárok, Dr. Glax tanár, Dr. Ebel, Dr. Gorsky, Dr. Kostecky, Dr. Szemere, Dr. Szigeti abbaziai, Dr. Ebers, Dr. Coltell, cirkenicai, Dr. Giordano, Dr. Velo velencei és sok más jeles orvosi kapacitás a

SZENT ISTVÁN védjeggyü

Dupla malátasört

a kőbányai Polgári serfőző r. t. gyártmányát ajánlják, melynek kiváló gyógy- és üdítő hatása fölülmulthatatlan.

a „GOLIÁT“ malátasör

10 fillérrel olcsóbb.

Árusítják Fiumében:

Agonia Francesco via Ciotta, Angelini Giuseppe Fiumara, Bach Milan via Giuseppe, Cartesio Nicolò via Governo, Gambrius Buffet via Lido, Grünfeld Buffet Corsia Deák, Moravec Carlo Corso, Pasticceria Salomon Corso, Schittar Giovanni Piazza Zichy, Stochel Giovanni via Alessandrina, Tones Valentino Corso, Unione Comestibili e Coloniali via del Pino, Máv. fogyasztási szövetkezet Punto Franco.

Rauschel Ferenc

első fiumei kézmű- és divatáruháza a Corsón levő nagyarányu árutermeit szives figyelmébe ajánlja úgy a helybeli közönségnek mint a Fiumében és környékén időző idegeneknek.

Virágkedvelő urak és hölgyek figyelmébe ajánlja új virágkereskedését

Kovács Teréz

FIUME, Corsia Deák 30 sz. (Ossoinack-ház) a kapubejáratában.

Ügyes elárusító

ki a magyar és német nyelvet bírja, üzletbe kerestetik. Ugyanott egy kifutó fiú vétetik fel. Cim: Via Molino 3 III. em. 6. ajtó.

Meghívó.

A Behozatali és Kiviteli Részvénytársaság 1908. évi március hó 15-én délelőtt 11 órákor helyben, a társaság helyiségeiben

IX-ik rendes közgyűlést

tart, melyre a részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

T Á R G Y A K:

1. Az igazgatóság évi jelentése és a 1907. évi mérleg bemutatása.
2. A felügyelő bizottság jelentése és határozat hozatal az üzleti eredményt illetőleg.
3. Felügyelő bizottsági tagok választása.
4. Esetleges indítványok.

A közgyűlésen résztvenni kívánó részvényesek az alapszabályok 10§-a értelmében felhivatnak, hogy részvényeiket a nem esedékes szelvényekkel együtt 8 nappal a közgyűlés megtartására fent kitűzött határidő előtt a társaság pénztáránál letétbe helyezzék.

Fiume, 1908. évi február 29-én.

Az igazgatóság.

Magyar mészáros! Vásárcsarnok 24-26 sz.!

Bátorkodom a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a fiemei központi vásárcsarnokban (első csarnok 24-26 sz.)

magyar mészárszéket

nyitottam.

Marha- borju- és sertéshúst és mindenféle hús-
neműt kifogástalan minőségben és mindenkor
friss állapotban árusítok.

A mélyen tisztelt háziasszonyok és a ven-
deglősi kar szives pártfogását kéri

tisztelettel
REICH VILMOS.

Pontos kiszolgálás! Jutányos árak!

Vendéglősöknek árkedvezmény!
Házhoz szállítás kívánatra!

Vas- és érczárú-üzlet Simper János

Fiume, Via Governo 20.

Telefon 402.

Kályhák, sparherdek,
kályhavédők, széntartók
stb. nagy raktára.

**Különlegességek
konyhaedényekben.**

Bonbonnière Mőve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag **elsőrendű**
művészi erők felléptetével.

Kitünő szellőztetés.

CRNKOVIC
szálloda, penzió és kávéház.
CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 peccznyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntetve a német orvos kong-
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni sörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiválóan
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: **CRNKOVIC JÓZSEF.**

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasút mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

Lokey kávéház ABBAZIA.

Reichsstrasse, a kurpark átellenében.
Magyarok kedvenc talákozó helye.

Figyelmes kiszolgálás.

Fiume első magyar fodrásza
Csizmás Demeter

Fiume Via Adamich 2. sz.
— az Europa szálló közelében. —

Grand Hotel Zehentner
elsőrangú szálló és penzió
ABBAZIA
szemben a mólóval.

52 szoba. Tengeri és édesvíz fürdők a
házban. Villamos világítás. Cukrászda.
Klubhelyiség.

Cinematograf „EDISON“
Mozeófénykép-terem
VIA FIUMARA 2. SZAM.

A legszebb és legtökéletesebb ve-
tési szerkezettel.

Villanyosan szellőztetett s kényel-
mes ülésekkel berendezett nézőtér.

Állandó előadások d. u. 1/25-től
kezdve.

Állandó bérletjegyek is válthatók
a pénztárnál.

Csak egy papírt szívunk, ez pedig

ABADIE

Használt és új
zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányú új és használt
zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil
Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.
Telefon 226. sz.

Az EUROPA kávéházban
minden csütörtök, szombat és vasárnap este

Horváth Sándor
cigányzenekara hangversenyez.

TULAJDONOS: „A TENGERPART” LAPKIADÓ VÁLLALAT.

Tévedés az,
ha bárki, akár reklám céljából akár más szán-
dékkel azt állítja, hogy jobb magyar, ételeket,
vagy jobb magyar borokkal szolgál, mint az
egyedüli, jó hírnevű

MAGYAR VENDÉGLŐ
magyar otthon

„Riva Szapary”, az Adria palota mellett. Az
előkelő magyarság találkozó helye.
Butorozott szobák tengeri kilátással kaphatók.

VARIETÉ INTERNAZIONALE
Estenként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

A
„Pannonia“
kávéházban

ma és minden este
MANCSU PALI
jeles verseczi cigány zenekara
hangversenyez.

A báli szezonra
Uri fodrász üzletében teljesen új
férfi és női parókák
kaphatók vételre és kölcsönzésre is.

A külön női fodrász te-
remben minden hajmunka és
frizura dívatlap szerint is, ol-
csón és gyorsan végeztetik.

Egy hajmosás 2 kor.
Tisztelettel
Dedakin László
uri és női fodrász
ADRIA PALOTA.

Lakás kiadó
teljesen butorozott, elegáns 3 szoba kony-
ha, cselédszoba I. emelet. Cím
a kiadóhivatalban.

NYOMATOTT A QUARNERO NYOMDÁBAN. FIUME